

прѣменно: не само първото е възможно безъ второто, но и второто безъ първото. Колцина отъ безбройнитѣ филологически прѣдѣвквачи на гръцки и латински думи подозиратъ, напримѣръ, че задъ мъртвитѣ силлаби трепти вѣчно живъ и неумирающъ духъ! А единъ Гете и единъ Шиллеръ, които не сж могли да иматъ классическо образование въ днешния смисълъ, сж постигнали (особенно първиятъ) еллинския духъ както малцина или може би никой подиръ тѣхъ. Но училището не може да има прѣдъ видъ и да създава своигѣ наредби споредъ изключенията, — въ случая: конгениялнитѣ натури, които чрѣзъ интуиция и дивинация проникватъ въ родни тѣмъ култури и душевни състояния. За училището езикътъ всѣкога си остава само сръдство: той е сѣмето, чрѣзъ което се посажда въ духа на възпитанника особенъ родъ образование, състоящо въ всестранно опознаване съ литературата и въобще съ миросгледа на еллина и римлянина, въ разкриване на юношата — посрѣдствомъ единъ несложенъ социаленъ организъмъ, какъвто прѣдставява отъ себе си живота на классическитѣ народи — тайнитѣ на историческия животъ. А това именно единъ възпитанникъ на наша гимназия не може никога да получи отъ училището, — защото кжсотата на врѣмето нѣма да позволи, и защото нѣма кой да му го даде.

Вече това обстоятелство трѣбваше отдавна да постави нашето министерство на народното просвѣщение прѣдъ въпроса: има ли въобще смисълъ да продължава да съществува у насъ такъвъ классически типъ гимназия, когато и най-повърхно наблюдение ни убѣждава, че той нито може да даде на възпитанника классическо образование, нито пъкъ да му октропиратъ оная „формална култура“ на ума и оная тънкость